

Vaasan hallinto-oikeus

Korsholmanpuistikko 43, 4. krs (käyntiosoite)
PL 204, 65101 Vaasa (postiosoite)
sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

ASIA

Valitus Lupa- ja valvontaviraston päätöksestä 27.3.2026 päätösnumero 136/2026 asiassa Kemijärven suljetun sellutehtaan ympäristölupien muuttaminen ja betonijätteen hyödyntäminen käytöstä poistettavien altaiden täytöissä.

PÄÄTÖS JOHON HAETAAN MUUTOSTA

Lupa- ja valvontaviraston 27.3.2026 antama päätös 136/2026 (LVV-U/23724/2026) Stora Enso Oyj:n hakemukseen koskien Kemijärven suljetun sellutehtaan ympäristölupien muuttamista ja betonijätteen hyödyntämistä käytöstä poistettavien altaiden täytöissä.

MUUTOKSENHAKIJA

Kemijärven kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena toimiva Kemijärven kaupungin ympäristöterveyslautakunta

Vapaudenkatu 8 B
98100 Kemijärvi

Yhteyshenkilö
Kaisa Soppela
040 520 3162
kaisa.soppela@kemijarvi.fi

MUUTOKSENHAKIJAN VALITUSOIKEUS

Ympäristönsuojelulain 191.1 §:n kohdan 4 mukaisesti ympäristölupapäätöksen valitusoikeus on toiminnan sijaintikunnan ympäristönsuojeluviranomaisella.

VALITUS

Muutoksenhakijan vaatimukset

Kemijärven kaupungin ympäristöterveyslautakunta vaatii ensisijaisesti, että valituksenalainen päätös kumotaan kokonaisuudessaan ja asia palautetaan uudelleen käsiteltäväksi Lupa- ja valvontavirastoon niin, että Lupa- ja valvontavirastossa vireillä oleva korkeimman hallinto-oikeuden 23.2.2022

(9, 20/1/21) käsittelyyn palauttama jälkilammikosta ruopattujen lietteiden käsittelyä koskeva asia ratkaistaan ensin.

Toissijaisesti Kemijärven kaupungin ympäristöterveyslautakunta vaatii, että valituksenalainen päätös kumotaan kokonaisuudessaan ja asia palautetaan uudelleen käsiteltäväksi Lupa- ja valvontavirastoon niin, että päätöksen (136/2026) mukainen asia ja samassa lupaviranomaisessa vireillä oleva korkeimman hallinto-oikeuden 23.2.2022 (9, 20/1/21) käsittelyyn palauttama jälkilammikosta ruopattujen lietteiden käsittelyä koskeva asia ratkaistaan ja käsitellään ympäristönsuojelulain 41 §:n ja 46 §:n mukaisesti samanaikaisesti.

Kemijärven kaupungin ympäristöterveyslautakunta lisäksi katsoo, että asian palauttamisen yhteydessä jälkilammikkoon 11 hehtaarin alalle jätetystä lietteestä aiheutuvat riskit tulisi arvioida uudelleen.

Perustelut

Valituksenalainen Lupa- ja valvontaviraston päätös koskee hakemusta, jolla Stora Enso Oyj on vastannut Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätöksen nro 121/2021 veloitteeseen toimittaa yksityiskohtainen suunnitelma Kemijärven suljetun sellutehtaan kaatopaikan suoto- ja valumavesien käsittelyjärjestelmästä ja tarvittavista muutoksista kaatopaikan suoto- ja valumavesien päästötarkkailuohjelmaan hakemusasiana aluehallintovirastoon vuoden 2023 loppuun mennessä. Samalla hakemuksella Stora Enso Oyj haki lupaa betonijätteiden hyödyntämiseen. Hakemuksella haettiin muutosta Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätösten 121/2021, 158/2019 ja 22/10/1 lupamääräykseen.

Hakemuksella on haettu lupaa seuraaviin asioihin:

- Kaatopaikan suoto- ja valumavesien käsittely
- Lopettaa jälkilammikon vesien johtaminen sellutehtaan tuotannon aikaista vesienkäsittelyä varten suunnitellun jätevedenpuhdistamon kautta Kemijärveen
- Johtaa jälkilammikon vedet Kemijärveen ilman käsittelyä
- Johtaa kaatopaikkavedet käsittelyn jälkeen jälkilammikkoon, josta vedet johdettaisiin olemassa olevan purkupuutken kautta edelleen Kemijärveen siten, että johdettavien vesien purkupistettä Kemijoessa ei muuteta
- Purkaa tehtaan jätevedenpuhdistamo tarpeettomilta osin
- Hyödyntää purkubetonit alueen maisemoinnissa
- Vesistötarkkailuveloitteen muuttaminen, ajallinen kesto ja madetutkimuksen lopettaminen
- Kalatalousmaksun lopettaminen

Päätöksen (136/2026) hakemusosassa todetaan, että sellutehtaaseen liittyvistä toiminnoista on jäljellä nykyisin kaatopaikka, jätevedenpuhdistamo, jälkilammikko sekä jälkilammikon lietteiden kuivatuksessa käytettävä geotuubien varastokenttä. Hakemus on käsittänyt kaikki edellä mainitut toiminnot, lukuun ottamatta samassa lupaviranomaisessa vireillä olevaa geotuubeihin varastoitujen jälkilammikosta ruopattujen lietteiden käsittelyä (PSAVI/2102/2022, LVV-U/23887/2026).

Korkein hallinto-oikeus on 23.2.2022 tekemällään päätöksellä (9, 20/1/21) palauttanut Vaasan hallinto-oikeuden aiemman päätöksen (10.2.2021 nro 21/0007/3) mukaisesti jälkilammikosta poistettavan veden ja ruopattujen lietteen käsittelyyn liittyvän asian Pohjois-Suomen aluehallintoviraston (nyk. Lupa- ja valvontaviraston) käsiteltäväksi. Vaasan hallinto-oikeus on päätöksessään katsonut, että ratkaisu jälkilammikosta poistettavan veden käsittelyn lopettamisesta voidaan tehdä vasta kun veden laadusta on ruoppauksen ja lietteiden kuivattamisen ja muun käsittelyn jälkeen esitetty riittävää selvitystä.

Jälkilammikosta poistettavan veden käsittelyn lopettaminen on sisältynyt valituksenalaisen päätöksen 136/2026 perusteena olevaan hakemukseen. Jälkilammikosta ruopattujen lietteiden käsittely on vireillä erillisenä hakemuksena (PSAVI/2102/2022, LVV-U/23887/2026). Stora Enso Oyj on toistuvasti pyytänyt lupaviranomaiselta lisää aikaa kyseisen hakemuksen täydentämiseen, koska lietteelle ei ole saatu valittua sopivaa jatkokäsittelymenetelmää. Lupa- ja valvontavirasto on Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen vastaisesti myöntänyt luvan jälkilammikosta poistettavan veden käsittelyn lopettamiseen ennen kuin ruopattujen lietteiden jatkokäsittelymenetelmää on edes valittu. Lupa- ja valvontavirasto ei ole myöskään katsonut tarpeelliseksi ympäristönsuojelulain 41 §:n ja 46 §:n mukaisesti käsitellä ja ratkaista hakemuksia samanaikaisesti.

Nykyisin Kemijärven suljetun sellutehtaan kaatopaikkavedet ja jälkilammikon vedet käsitellään tehtaan jätevedenpuhdistamolla. Lisäksi jäteveden puhdistamolle on pumpattu geotuubeihin varastoidun ruoppauslietteen käsittelyn koetoiminnassa muodostuneet jäte- ja kuivatusvedet. Jätevedenpuhdistamolla käsitellyt vedet johdetaan patopenkereen reunalla kulkevan purkuputken kautta kanaan, josta vedet johdetaan Kemijärvessä sijaitsevaan purkuputkeen. Päätöksen (136/2026) perusteena olevassa hakemuksessa esitetyn suunnitelman mukaan olemassa oleva jätevedenpuhdistamo puretaan osittain ja osittain jätevedenpuhdistamoon kuuluvia olemassa olevia altaita hyödynnetään kaatopaikan suotovesien käsittely-yksikön rakentamisessa. Tehtaan jätevedenpuhdistamon nykyiset tarpeettomiksi jäävät esi- ja jälkiselkeytysaltaat sekä lietteen tiivistin puretaan ja purkubetonit käytetään purettavien altaiden maisemoinnissa.

Nykyisen vesienkäsittelyjärjestelmän alueelle ja sen tilalle päätöksellä (136/2026) rakennettava kaatopaikkavesien käsittely-yksikkö soveltuu laimeille kaatopaikkavesille. Käsittely-yksikössä käsitellyt kaatopaikkavedet johdetaan jälkilammikkoon ja sieltä edelleen olemassa olevaa purkuputkea pitkin Kemijoen pääuomaan. Jälkilammikon vedet johdetaan olemassa olevaa purkuputkea pitkin Kemijärven ilman käsittelyä.

Päätöksen (136/2026) perusteena olevan hakemuksen mukaan Stora Enson Kemijärven tehdasalueella on noin kahdeksan hehtaarin alueella geotuubeja, joihin jälkilammikosta ruopattu liete on väli-varastoitu. Geotuubikentän vedet johdetaan ojaa pitkin jälkilammikkoon. Nykytilanteessa geotuubeista ei irtoa vesiä varastoalueelle, vaan jälkilammikkoon päätyvät vedet ovat sade- ja sulamisvesistä muodostuvia valumavesiä, joiden laatu vastaa tavanomaisia kenttäalueiden hulevesiä. Näin ollen geotuubeista ja niiden sisältämistä lietteistä ei aiheudu nykytilanteessa kuormitusta ympäristöön tai jälkilammikkoon kiintoaineen tai muiden aineiden osalta. Selvitykset ruopattujen lietteiden jatkokäsittelymenetelmän löytämiseksi ovat kesken. Hakijan mukaan ruopattujen lietteiden jatkokäsittelyvaihtoehdot ovat hyvin erilaisia syntyvien vesimäärien ja vesilaatujen suhteen, minkä takia niitä ei esitetä hakemuksessa. Hakemuksessa kerrotaan, että tuubilietteen mahdollisessa

jatkokäsittelyssä muodostuvan veden ja kentän hulevesien käsittely suunnitellaan erillisenä lupahakemuksen kokonaisuudesta, kun geotubeissa olevien lietteiden käsittelylle on valittu ratkaisu. Jos geotubeissa olevan lietteen mahdollisessa jatkokäsittelyssä muodostuvan veden laatu sitä vaatisi, järjestettäisiin sille erillinen käsittely. Hakijan näkemyksen mukaan kyseessä olevat ympäristölupahakemukset voidaan ratkaista toisistaan riippumattomissa lupakäsittelyissä ilman, että se haittaisi eri lupahakemusten mukaisten toimintojen merkittävien yhteisvaikutusten huomioimista. Asiaa on perusteltu sillä, että geotubeissa olevan ruoppauslietteen vaikutus jälkilammikon vedenlaatuun geotubikentän hulevesien muodossa on merkityksetön eikä jälkilammikkoon suunnitella ohjattavan lisäkuormitusta myöskään lietteen jatkokäsittelystä.

Lupa- ja valvontavirasto perusteli päätöksessä (136/2026) ratkaisua päättää kaatopaikkavesien ja jälkilammikon vesien käsittelystä ennen geotubeihin varastoidun lietteen jatkokäsittelyä sekä samanaikaisen käsittelyn tarpeettomuutta arviollaan, että geotubien varastointialueelta kertyvien käsiteltävien vesien määrä on ennalta arvioiden vähäinen sekä sillä, että hakemuksen mukaan geotubikentän sade- ja sulamisvesien laatu vastaa tavanomaisia kenttäalueiden hulevesiä. Päätöksessään Lupa- ja valvontavirasto yhtyi hakijan esittämään ja ELY-keskuksen puoltamaan näkemykseen siitä, että geotubikentän vedet voidaan erilliskäsitellä tuubien purkamisen ollessa ajankohtaista. Lisäksi lupaviranomainen totesi, ettei vesiä ole välttämättä tarpeen johtaa jälkilammikon kautta. Lupa- ja valvontaviraston ennakoarvion mukaan geotubien varastointialueen erikseen käsiteltyjen vesien johtaminen jälkilammikon kautta ei todennäköisesti vaikuta merkittävästi jälkilammikosta vesistöön johdettavaan kuormitukseen. Päätöksessä todetaan lisäksi, että geotubien varastointialueen vesienkäsittelystä annetaan erilliset määräykset, kun ratkaisu geotubeihin varastoidun lietteen jatkokäsittelystä annetaan. Lupa- ja valvontavirasto arvioi edellä esitetyin perusteluin, että geotubien varastointialueen vesienkäsittelyn sekä kaatopaikkavesien käsittelyä ja jälkilammikkoa koskevan asian yhteisvaikutukset eivät ole lupaharkinnan kannalta huomattavia ympäristönsuojelulain 46 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla. Asioiden erikseen ratkaisemisesta ei Lupa- ja valvontaviraston arvion mukaan aiheudu ympäristön merkittävän pilaantumisen riskiä tai muuta luvan myöntämisen estettä. Geotubeissa olevien lietteiden käsittelymenetelmä ei ole ollut päätöstä annettaessa vielä Lupa- ja valvontaviraston tiedossa.

Lupa- ja valvontavirasto on perustellut hakemusten erillisiä ja eriaikaisia ratkaisuja lisäksi hallintolain (434/2003) 23 §:llä, jonka mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä. Lupaviranomainen on katsonut, ettei (kaksi vuotta vireillä ollut) kaatopaikkavesiä ja jälkilammikkoa koskevan asian ratkaisu voi odottaa lietteiden käsittelyä koskevan hakemuksen täydentämistä, vaan enemmän ja aiheettoman viivytyksen välttämiseksi asia on ollut tarpeen ratkaista erikseen. Lietteiden käsittelyä koskeva hakemus on edelleen täydentämisvaiheessa, koska luvanhaltija ei ole pystynyt esittämään vielä lietteille toteuttamiskelpoista käsittelyratkaisua.

Hakijan lietteiden käsittelyä koskevan hakemuksen täydentämiseen tarvitseman lisääjän ei voida kuitenkaan katsoa olevan sellainen hallintolain 23 §:ssä tarkoitettu aiheeton viivytys, jolla hakemusten eriaikaista ratkaisua voitaisiin perustella, kun asioiden samanaikaiselle käsittelylle on ollut oikeudessa linjattu peruste. Näin etenkin, kun Lupa- ja valvontavirasto viittaa ratkaisun perusteluissaan luvanhakijan kanssa käymäänsä puhelinkeskusteluun, jossa hakija olisi arvioinut suunnitelman lietteiden käsittelystä valmistuvan mahdollisesti helmi- maaliskuussa 2026.

Korkeimman hallinto-oikeuden vahvistaman Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen linjauksen vastaisesti jälkilammikkoa koskevan asian ratkaisussa ei ole lainkaan huomioitu mahdollisia geotuubeihin varastoidun ruoppauslieteen jälkikäsitteilyn aiheuttamia vaikutuksia jälkilammikon vedenlaatuun ja sitä kautta mahdolliseen jälkilammikon veden käsittelytarpeeseen. Kuten edellä esitetystä käy ilmi, valituksenalaisessa päätöksessä on tarkasteltu ainoastaan nykytilannetta ja geotuubien varastoken-tän valumavesien vaikutusta jälkilammikon veden laatuun. Lupa- ja valvontavirasto on kuitenkin esit-tänyt päätöksessä ennakoarvion, jonka mukaan geotuubien varastointialueen erikseen käsiteltyjen vesien johtaminen jälkilammikon kautta ei todennäköisesti vaikuta merkittävästi jälkilammikosta ve-sistöön johdettavaan kuormitukseen. Päätöksestä ei kuitenkaan ilmene, että Lupa- ja valvontaviras-tolla olisi ollut käytössään sellaisia tietoja, joiden perusteella tuo arvio olisi perustellusti voitu tehdä. Päinvastoin Stora Enso Oyj on valituksenalaisen päätöksen perusteena olevassa hakemuksessa ilmoittanut, että selvittävänä olevat ruopattujen lietteiden jatkokäsittelyvaihtoehdot ovat hyvin eri-laisia syntyvien vesimäärien ja vesilaatujen suhteen, eikä niitä esitetä hakemuksessa. Lupa- ja val-vontavirasto on lisäksi päätöksen perusteluissa todennut, ettei Stora Enso Oyj ole kyennyt esittä-mään vielä lietteille toteuttamiskelpoista käsittelyratkaisua. Täten lupaviranomaisella ei ole ollut myöskään edellytyksiä arvioida ovatko geotuubien varastointialueen vesienkäsittelyn sekä kaato-paikkavesien käsittelyä ja jälkilammikkoa koskevan asian yhteisvaikutukset lupaharkinnan kannalta huomattavia ympäristönsuojelulain 46 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Lupa- ja valvontavirasto ei valituksenalaisessa päätöksessä hakijan esityksestä poiketen poistanut yhtiön velvollisuutta osallistua vesistön yhteistarkkailuun. Huolimatta arviostaan, ettei geotuubien varastointialueen erikseen käsiteltyjen vesien johtaminen jälkilammikon kautta todennäköisesti vai-kuta merkittävästi jälkilammikosta vesistöön johdettavaan kuormitukseen, lupaviranomainen katsoi alueella olevan geotuubien varastointikentän kaatopaikan ohella ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa aiheuttavaksi toiminnaksi, jonka vuoksi tarkkailua on jatkettava. Lupaviranomainen ei myös-kään poistanut haetun mukaisesti määräystä madetutkimusten jatkamisesta. Määräyksen peruste-luiden mukaan seurantaa määrättiin tehtäväksi viiden vuoden välein vielä yhteensä kaksi kertaa si-ten, että viimeisellä tutkimuskerralla tehdaskaatopaikka on jo kokonaan suljettu ja geotuubeissa ole-vien lietteiden käsittely todennäköisesti ratkaistu. Geotuubikentän ja lietteiden käsittelystä vesistöön mahdollisesti aiheutuvan kuormituksen ja ympäristön pilaantumisen tai sen vaaran oletetaan siis jatkuvan vielä useiden vuosien ajan.

Koska päätöstä (136/2026) tehdessä ei ole ollut tiedossa, miten geotuubien jatkokäsittelyn yhtey-dessä syntyvien hule- ja valumavesien ja lietteen käsittelyssä syntyvien lietevesien käsittely aiotaan järjestää, myöskään siitä syntyviä riskejä ja vaikutuksia päätöksen (136/2026) toimintoihin ei ole ar-vioitu eikä perusteltu lupaharkintaa tehdessä. Päätöksen perusteena olevassa hakemuksessa ei esitetä lainkaan minkälaisia ympäristöriskejä voi syntyä geotuubien jatkokäsittelystä, ja minkälaisia yhteisvaikutuksia tällä saattaa olla päätöksen (136/2026) toimintojen kanssa, mikäli lietettä ja sen sisältämää vettä päätyy suunniteltuun kaatopaikkavesien käsittelyjärjestelmään ja jälkilammikkoon. Myöskään lupa- ja valvontavirasto ei ole päätöksen (136/2026) ratkaisun perusteluissa ottanut kan-taa siihen, miten geotuubien käsittelyn yhteydessä aiotaan varmistua siitä, ettei geotuubien sisäl-tämä lietevesi päädy tulevaan kaatopaikkavesien käsittelyä varten rakennettavaan käsittelyjärjestel-mään ja jälkilammikkoon. Mikäli esimerkiksi geotuubien jälkikäsitteilyn yhteydessä geotuubi rikkoon-tuisi geotuubikentälle, ja pääsisi suotautumaan tai kulkeutumaan kentän ulkopuolelle, ei ole tiedossa

mihin lietevesi johdettaisiin, eikä siten voida varmuudella sanoa, että sen päätyminen jälkilammikkoon tai kaatopaikkavesien käsittelyjärjestelmään ei ole mahdollista.

Esimerkkinä Stora Enso Oyj:n selvittämistä ruoppauslietteen jatkokäsittelyvaihtoehtoista voidaan mainita Fortum Waste Solutions Oy:lle myönnetty koetoimintalupapäätös (86/2024), jossa kokeen aikana kuivattava lietemäärä oli noin 3 000 m³. Mekaanisella kuivauksella kuiva-ainepitoisuutta nostettiin suunnitelman mukaan noin 20 prosentista 40 prosenttiin. Tällöin vettä arvioitiin erottuvan lietteestä noin 1 500 m³, eli puolet käsiteltävästä lietemäärästä, joka johdettiin suoraan pumppaamalla jäteveden puhdistamolle. Hakemuksessa arvioitiin, että vettä poistuisi yhteensä jopa 1 500–2 000 m³. Tällöin kuivattua lietettä arvioitiin jäävän jäljelle noin 1 000 m³ eli arviolta noin 500 tonnia. Jälki-kuivatus lietteelle tehtiin haihduttamalla vesi lietteestä ensisijaisesti aurinkoenergian avulla. Aurinkoenergian avulla kuivatettaessa liete levitettiin kentäksi tai aumoiksi. Materiaali levitettiin geotuu-
bien läheisyyteen tai geotuubikentälle, jossa ei ole muovikalvoa. Kuivattu liete välivarastoitiin aumaan muovilla peitettynä odottamaan kuljetusta polttolaitoksiin.

Päätöksen (86/2024) perusteena olevan hakemuksen mukaan kokeen aikana ja tilanteessa, jossa koko materiaali käsiteltäisiin samalla tavalla, mahdollinen suotautuminen esikuivatetun lietteen läpi on lyhytaikaista ja koko materiaalin käsittelyyn vaadittava aika olisi muutamia vuosia. Päätöksen (86/2024) hakemusasiakirjoissa todetaan, että geotuubien hajoaminen työn aikana on mahdollista, jolloin geotuubin sisältämä liete leviää geotuubikentälle. Koetoiminnan aikana riskiä on hallittu siten, että liete olisi ko. tilanteessa kulkeutunut kentän ojituksien ohjaamana takaisin jälkilammikkoon. Tätä tilannetta koetoiminnassa verrattiin myös tilanteeseen, jossa esikuivattua lietettä on levitetty kentällä ja tulee rankkasade. Tuubikentältä vedet eivät pääse vesistöön, vaan ne menevät nykytilanteessa ojien kautta jälkilammikkoon, josta ne johdetaan nykyiseen jätevesienkäsittelyjärjestelmään. Päätöksessä (136/2026) muutetaan olemassa olevaa jätevesien käsittelyjärjestelmää, jonka on koetoimintapäätöksen käsittelyn yhteydessä arvioitu olevan hyvä poistamaan kiintoainesta, mutta teholtaan vähäisempi poistamaan veteen liuenneita haitta-aineita lukuun ottamatta mahdollista liuenneen orgaanisen aineen hapettumista. Koetoimintapäätöksen käsittelyn yhteydessä on esitetty, että koetoiminnasta peräisin oleva vesimäärä on hyvin pieni ja vastaa oletettavasti pääasiassa geotuubeista irronneen veden laatua, joten ei ole nähty estettä johtaa koetoiminnan vesiä nykyiseen Stora Enson jätevedenpuhdistamoon.

Kemijärven sellutehtaan jälkikäsitteilylammikon ruoppaustarkkailun loppuraportin (27.6.2022) mukaan kunnostuksen päätyttyä poistettu jätelietemäärä 365 000 m³ oli merkittävästi suurempi kuin alun perin poistettavaksi suunniteltu lupapäätöksen mukainen lietemäärä 280 000 m³. Ruoppauksen tavoitemäärän 280 000 m³ ylittyminen johtui siitä, että aiemmat kunnostussuunnitelman pohjana toimineet mittaustulokset eivät kaikilta osin vastanneet ruoppauksen aikana todettua lietetilannetta. Mikäli geotuubikentän jatkokäsittelyvaihtoehtoksi valittaisiin esimerkiksi Fortum Waste Solutions Oy:lle myönnetyn koetoimintaluvan (86/2024) mukainen jatkokäsittelyvaihtoehto, niin geotuubeissa olevan veden käsittelymäärää ei voida pitää vähäisenä, vaan koetoimintalupahakemuksen perusteella lietevesiä olisi tarvetta käsitellä suurimman arvion mukaan jopa 243 333 m³. Koska geotuubien kuiva-aineprosentti on vain 20–25 %, voidaan todeta, että tosiasiasa kuitenkin vettä on varastoitu-
neena yhteensä geotuubeissa jopa 292 000 m³.

Geotuubikentän jätevesien jatkokäsittelyllä ja hakemuksen mukaisilla toiminnoilla on samalla toiminta-alueella ympäristönsuojelulain (527/2014) 41 §:n mukainen toiminnallinen ja tekninen yhteys, joten niiden ympäristövaikutuksia on tarpeen tarkastella yhdessä. Geotuubien sisältämän lietteen suotovesiä ja geotuubeihin varastoituneen vesipitoisen lietteen ympäristöriskejä on nykytilanteessa hallittu olemassa olevan Stora Enson jätevedenpuhdistamon avulla. Siten voidaan todeta, että geotuubikenttä muodostaa nykytilanteessa Stora Enson jätevedenpuhdistamon ja sen jälkilammikon kanssa ympäristönsuojelulain 41 §:n mukaisen toiminnallisen kokonaisuuden. Tätä puoltaa myös hallinto-oikeuden päätöksessä (23.2.2023, 9, 20/1/21) esittämä linjaus siitä, että ratkaisu jälkilammikosta poistettavan veden käsittelyn lopettamisesta voidaan tehdä vasta kun jälkilammikon veden laadusta on ruoppauksen ja lietteiden kuivattamisen ja muun käsittelyn jälkeen esitetty riittävää selvitystä. Suunniteltu geotuubien jälkikäsittely on katsottava lukeutuvaksi hallinto-oikeuden päätöksessä (23.2.2023, 9, 20/1/21) tarkoitettuun lietteiden kuivattamiseen ja muuhun käsittelyyn. Koska geotuubikentän sisältämän lietteen jatkokäsittelyyn liittyy myös riskejä, joiden hallinnasta ei ole päätöstä (136/2026) tehdessä ollut tietoa, ja jotka nykytiedon valossa on hallittavissa Stora Enson jätevedenpuhdistamon ja sen jälkilammikon avulla, ei nykyistä jätevesienkäsittelyjärjestelmää ja geotuubien jatkokäsittelyä voida erottaa toisistaan selvästi erillisiksi osikseen. Siten voidaan todeta, että päätöksellä (136/2026) toteutettavat muutokset eivät ole koskeneet vain yhtä tiettyä geotuubikentältä erillään olevaa toimintaa, niin että geotuubikentän voitaisiin ajatella olevan Stora Enson jätevedenpuhdistamosta ja sen jälkilammikosta erillinen osansa. Koska kaatopaikkavesien käsittelyjärjestelmä muuttaa olemassa olevaa geotuubikenttään yhteydessä olevaa jätevesienkäsittelyjärjestelmää teknisesti ja toiminnallisesti, päätöksen (136/2026) uuden kaatopaikkavesien käsittelyä koskevan toiminnan ei myöskään voida katsoa muodostavan siitä selvästi erillistä osaa, mikä mahdollistaisi ympäristönsuojelulain 41 §:n mukaisen erillisen käsittelyn.

Yhteenvedon voidaan todeta, että hakemuksessa kuvattua kaatopaikkasuotovesien käsittelyjärjestelmää ei ole mahdollista toteuttaa hakemuksen kuvauksen mukaisesti. Tehtaan jätevedenpuhdistamon altaita ei siten myöskään ole mahdollista purkaa ja purkubetonia hyödyntää ennen kuin geotuubien lietteen jälkikäsittely on ratkaistu. Mikäli geotuubien jälkikäsittelyä varten rakennetaan kokonaan kaatopaikkavesien käsittelyjärjestelmästä erillinen vesienkäsittelyjärjestelmä, tulee sitä koskeva asia ratkaista ensin ja sen toiminnot ja riskien hallinta tulee ensin selkeästi erottaa omaksi Stora Enson nykyisestä jätevedenpuhdistamosta erilliseksi toiminnoksi. Valituksen kohteena olevan päätöksen (136/2026) perusteluissa ei ole riittävästi tarkasteltu hallinto-oikeuden aikaisempaa oikeuskäytäntöä eikä ympäristönsuojelulain 41 §:n ja 46 §:n mukaisten ehtojen täyttymistä.

Jälkilammikkoon jätetty liete

Kemijärven sellutehtaan jälkikäsittelylammikon ruoppaustarkkailun loppuraportin (27.6.2022) mukaan kunnostuksen päätyttyä poistettu jätelietemäärä, 365 000 m³ oli merkittävästi suurempi kuin alun perin poistettavaksi suunniteltu, lupapäätöksen mukainen lietemäärä 280 000 m³. Ruoppauksen tavoitemäärän 280 000 m³ ylittyminen johtui siitä, että aiemmat kunnostussuunnitelman pohjana toimineet mittaustulokset eivät kaikilta osin vastanneet ruoppauksen aikana todettua lietetilannetta. Koska on mahdollista, että jälkilammikkoon myös 11 hehtaarin alalle jätetty lietemäärä poikkeaa huomattavasti jälkilammikon kunnostusta koskevan päätöksen (61/2019) mukaisesta arviosta, tulee

Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuolto
Ympäristöterveyslautakunta
Kemijärven kaupunki
Kemijärvi – Pelkosenniemi – Savukoski – Salla

Valitus päätöksestä
23.4.2026
175/11.00.03/2025
Päätöksen liite
(8)

ruoppaamattomalle alueelle jätetyn lietteen aiheuttamia ekologisia riskejä ja terveysriskejä arvioida uudelleen.

Kemijärvellä 23.4.2026

Kemijärven kaupungin ympäristöterveyslautakunta